AZILLA
15
Igandea
Bilbao, 1936

Euzkadi

ARPIDE-SANEUŔIJA

Bilbao'kua	9,00	ilko.	iru ile…
Bilbao'atazkua ...	11,25	"	"
Idazki-itunmena ...	62,00	"	urtez
Atzeŕijetakuak ...	112,50	"	"

Beldayen itunduba

XIV urtia ‖ Idazkolea ta Banakolea: Correo, 17, 1. ‖ 234 Idazkutxa ‖ 17.810 Urrutizkiña ‖ 7.453 zenbakija

Gayak

MADRID'KO GUDAKEA

Igazi dan barikuban Madrid'en eta Madrid-ingurubetan ixan ziran gudakeak, ixugaŕijen aŕtian ixugaŕijenetarikuak ixan ziran.

Guda-jokaldijaren azkenengo gudakea jokatuten bai-lebiltzan, paxiztak eŕi-aldezliei oldaŕtuten ei-eutsen.

Eŕi-aldezliak, baña, atzerantza begiratu be egin barik, auŕerantz egiten ei-eben, ¡besti auŕerantz!

卐 卐 卐

Ondiño eguna ondo argitu barik zala, Madrid-gane, paxizten egazkiñak agertu ziran. Areik ikusita, eurekandik jaurtiko ebezan suagak bide zirala, Madrid gustija apuŕtu biaŕ ebela esan eikian, baŕa paxizten oldaŕtze gomuta barik euren txakijetan lo aurkitzen ziran biztanle gixagaxuak be.

Une batetik bestera alatz-antzo axeratu ziran Gobernu - aldezko berein egazkiñek, baña, bide-lapuŕ-antzo Madrid ganeratu ziran atzeŕitaŕ egazkiñei oldaŕtu eutsenian, paxizten egazkiñak kilikoloka asi ziran.

Eta eŕi-aldezlien egazkiñen erasuak jasan ezinda, paxizten sei egazkin luŕera jausi ziran, andik geyago ez jagiteko.

¡A zigoŕaren gogoŕa!

卐 卐 卐

Zigoŕak, zigoŕ, goxeko zigoŕa gora-bera be, baña, paxiztak, lengo obenetara itxuli ziran.

Eta ostera be, aŕatsalderantz, beste egazkin batzukaz Madrid-gane egaztuten asi ziran. ¡Alpeŕik baña! Baŕiro be ba, eŕi-aldezlien egazkiñak, tximista-antzo axeratuta, paxizten egazkiñen aurka jagi ziran, eta beste lau "doistaŕ" luŕera eratsi aŕtian etziran geratu.

Beraz, sei ta lau, amaŕ egazkin ondatu eutsezan, eta egazkintzañak be bai. Ikusten danentz, igazi dan barikuko gudaketeak, paxizten ospia eztabe asko goratuko, ezta Queipo, Mola ta Franco'ren gurenda-egaŕirik aseko be.

卐 卐 卐

Egazkiñak axian egin ixan eben gudaketea gogoŕa ta ixugaŕija ixan ba-zan, luŕian egin ixan ziranak etziran bigunaguak ixan, ezta ixugaŕigiaguak be. Madrid-inguru gustijetan gudatu ziran, eta ordubak-ordu eten bako oldaŕaldijetan gudatu be.

Oldaŕtze gustijen aŕtian, bateri bakaŕik areyuak eutsi eutsan, eta ez gotuko bai goŕuko, gurenda aztakiña den dunian imintia loŕtu be. ¡Aldi gitxirako baña...! Une bateràko baño ez, aztakiñaren denduna eŕi-aldezlien alderantz makuŕtuten asi zanaz batera, paxizten atzerazko anka-jokua asi zan-eta. ¡Alako ankajokorik...!

卐 卐 卐

Ilunabaŕak egunari gau-janzki baltza bizkaŕeratu eutsanian, paxiztak landatu ixan ziran guda-landan asaldarijen soin ilotzak baño etziran geratu.

Bixijaz urten ziranak, iges-egin ixan eben, uŕun iges-egin be.

Eta Goiko Jauna'ren agindu deunen auŕka gudaratu ixan ziran gudari-gaxuen bizkaŕetara jausi ixan zan zigoŕaz bijoz-minduta zirala, Franco, Mola ta Queipo gudalburu ankeŕak, negaŕak-negaŕ egin ei-ebezan, euren "katolikku"-agirijei (?) jaramonge, Gojkua'ren zigoŕa be euren ganera jausten asi zala-ta.

Madrid'ko gudakea, gudaka gogoŕa da. Madrjtaŕak euren urijari, adorez eusten dautse, ta euren urija aŕtu guran atietaraño eldu ixan yakezan bide-lapuŕei; italiaŕ, doistaŕ, apirkaŕ mairu ta mahomaŕai atzerantz eragiñaz, bertan gendotuteko asmua dabe, baŕiz.

Gudalburu asaldari bijozge odol-zalien ilobijak, geruago ta uŕago ikusten dirala esan leike. Ilobijoik, eurak, gudalburu asaldarijak atxuŕtu ixan dabezanak ixango dira, euren soñak luŕalduteko atxuŕtu dabezenak ixan be.

¡Eŕukaŕi-eŕukaŕi yakuz gudalburu asaldarijoik!

ARKETA'TAŔ TOMA

Arketa'taŕ Toma, Bermeo'ko sabindaŕ abeŕtzale zaŕa, igazi dan barikuban il zan (G. B.).

Toma, ezaguna ixan geban. Ezaguna ta adizkidia be bai.

Toma, bixardun gixon moŕoskua ezaguna ixateko zijua be bai-dogu. Toma zana, ba, Sabin'an aldiko abeŕtzale ezaguna ixan zan. Abeŕtzale-ixeneko mitin eta juan-etoŕi gustijetara eltzen zana.

Eta abeŕtzaletasuna eldu ixan zan leku gustijetara eldubaz, espetxeraño be, Toma zana, eldu egin zan.

Bere abeŕtzaletasun zintzua bide zala, espetxera be eruan egin eben, ba, eta Sabin Irakasle-antzo, antxe euki.

Toma zanaren amesik-amesena, Euzkadi atzeŕi-estuntza barik ikustia ixan zan.

Azkenian be, baña, abeŕtzaletu zan egunetik ixan eban ames zoragaŕi ori egiztuta ikusi barik il da.

Euzkadi estututen daben estuntzak osuan azkatuta ikustia loŕtu ixan ez-pa-eban be, baña, lokatuta, asko be asko nasaŕuta ikustia loŕtu eban, areik, Sabin Irakasle aundijak salatu ebazan Euzkadi'ren estuntza sendo ta bilduŕgaŕijen estun bat baño geyago, apuŕtuta aurkitzen dira-ta.

Abeŕtzale zintzua ta adizkide ona ixan zan Toma zanaren sendijari, ixan daben atsekabe-aldijan, lagun gayakaz. Beraz, zuben samiñaldijak, gure-aŕtian bananduko dira, gustijuon aŕte negaŕ egiñaz, gustijok batera oitoi egiteko.

Otoi dagijogun ba, ta gero-aŕte.

IBON.

"EUZKO LANGILLE"

Atzoko egunari yaokan asteroko au agertu yaku.

Astian bein bakaŕik agertzen dala ezpa-genki, asterokua danik ezkendukе esango, egunorokua dala baño.

Egunorokuaren neuŕija dau ixan be. Eta izpaŕ-iragaŕkitzat agertuten dabezan ixenpurubak be, egunoroko izpaŕingijen antzera agertzen dauz.

Asterokorik geyena gazteleraz idatzita dago. Euzkeraz be, baña, idazlan edeŕak dakaŕz:

"Eŕi guzietako katolikuak; ¡entzun!"

"Gizonen elburua".—Laŕa'rena.

"Esnatu nekazariya".—Braxak'ena.

"Egin beaŕak".—Ixaka'rena.

"Naskaldia".—Uztuŕe'rena.

Bost idazlan oŕeik, euzkerazkuak doguz. Beraz, "Euzko-Langile" begiko onek, euzkerea be maŕe dau.

Eta Euzkerea maŕe dabena, Ander Deunerako iragaŕi ixan dauan sariketa begikuan be erakutsi dau.

Euzkadi bere burubaren jabe ixango ba-da, onixeri geure euzkera maŕe oni lagundu biaŕko yako, bagundu be. Bestelan, euzkera bako Euzkadi azkatuten ba-dogu, arima bako Euzkadi geurekin ixango dogu. Eta ori, gogodun kistaŕ euzkotaŕontzat, azkena ixango litzake.

Guda aldian

Deun Jonen txadonan, ugutzatu da, Sainz Azkona'taŕ Garbi eta Eztezain'daŕ Miren'en semetxo jaio beŕia, Ugutza oŕetan. Edoŕta Telespora euzkel-izen poljtak ipiñi zizkien. Aita bitxi bezoetako izandu zan, Montzon'daŕ Telespor Euzko - altseña. Oneskuntza onetan, amasei euzko-gudari beren buruakin egondu ziran.

Zorionak guraso ta aita-bitxiari.

卐 卐 卐

"Belu Mendu,,'ri deditzot, nere anai euzko-gudarija, ostiral onetan zala gudaoñera, orain ez dakit nun aŕgitzen dan, baña Gernika aldetik baldin bada ikeŕtuko zaituala-ta nago.

卐 卐 卐

Azpeiti'ko Udalak antolatuta, Deun Jagoba eleizan izandu da, beren uriko euzko-gudari ildiran Urdanpileta'taŕ Alberta (Bidain), Oŕmazabal'daŕ Jose ba "Txixaŕe), Goian begoz. Azpeitiaŕ asko beŕtaratu zan.

AIXERIXA.

Yurre'tik

Iragaŕita egoan lez, igazi dan igandean, Ozaeta, Lexaŕeta ta Barañano gudari-ziñopa gogoen aldezko jaupa berarizkoa ospatu zan. Notintza andia, gastea batez be, ikusi gendun, eŕiko endore jauna buru zala.

¡Auŕera, kistaŕ-abeŕtzaleak! Orixe da bidea. "Te Deum laudamus" Perosi'ren mezea, bai-ta "Liberame" be iru abotsetara ondo baño obeto abestu eban eŕiko abes-batza entzutetsuak, Uŕetxa'taŕ jauna txauneskindari zala. ¡Zorijonak!

Egun ori, Jaunak alan nai-edo, eŕi-aldezlientzako zan. Emeko jaupea amaitu zaneko, gure "Legorburu'k "serio" baxen arin belbil edeŕean eroan genduzan Zeanuri'ko eŕtxadonan Sagaŕna'taŕ Joseba jaupari aŕgia zanaren gogo-aldez beaŕ zan eleizkizunera. Totorika'taŕ Anselma, "Intxaurbizkar" "Ekin,,'eko idazle bizkoŕa, baita... Abade baŕie" be bel-bil oŕetan aguŕtu genduzan.

Benetako elizkizunik bada, ikusi gendun Zeanuri'n. Zaŕ eta gaste, eŕi gustiak edeŕto abestu eban "Angelis" mezea eta il-abestiak. Bat edo batzuk lan egin yabek, mutilak.

Abeŕi-aldezlientzako zala egun au esan dogu. Aŕatsaldian Elgeta'rako, baña, indaŕa beaŕ zan eta—¿okelarik eztagola?—erbi edeŕ oin-ariña jan be bai Zeanuri'n. Eta, jakiña, erbiz beteta, beingo baten Eloŕio ganeko aldatza igaro-ta... ara emen belbil ori (beran tzerako gexotuko bada be) Elgeta'ko enparantzan.

¿Kaxo, mutilak? Emen gara, Donosti ainbat ariñen ikusi nairik. Danak abeŕtzaleak. Ango "umorea". Batzuk mahomataŕai egizko kristau-ikasbidea irakasten asteko edo bizaŕ luzea izten be asi dira. Euzkadi beti ixan da mixiolaritzua. An ikusi genduzan alai-be-alai Yuŕe'ko gaste zintzoak: Egileoŕ anai, Urkixo, Etxebaŕia, Txomin, Areatza'ko "Pablo" capitana ta abaŕ ta abaŕ. Nok euki danak gogoan? ¡Ango esan eta "esplikau" beaŕak! Sautu, Zakari ta beste asko ta asko basoan zirala esan euskuen, baña guk "Eŕik" egiñeko "chocolatea" jan ezkero, mendirako gogorik ez. Bagendun Zakari'ri esateko naia Elgeta menditik ez daiela iñok erderazko eskutidatzik bialdu euzkera baño ikasi ez daben amatxuk ez dau besterik aituten-eta. ¿Nozko dozue, ba, euzkerea, mutilak? Bizar tsu dagozala batzuk, baña bai lodi be. Ango axeak onak ixan beaŕ dau. "Eŕik "chocolatea" egiten dakien etxearen eskatzeko ate ostean "ametraladoren" bat edo ete-egoan bilduŕtu nintzan, baña, ez ardi izteŕa zala esan eustan gure "kosineruak". ¡Bai muniziñoa ugari!

Baŕiro ikusiaŕte, mutilak, eta ez aztu Abeŕiaren jabe dan Gojko-Jaunagaz.

EŔIZALEK.

Uaŕa.—Ia zeure idazki onentzat tokirik ixango ete-dogun itantzen dauskuzu. ¿Tokirik ixan ez ostera? Euzkerearentzat, emen, tokija beti dago. Beraz, idatzi.—I.

"Agindua azkar bete bear da"

Gere agintaritza, daukagun ezkero, berak ezaŕi digun egiteak azkar bete bear lizazke. Aginte oiek dira beste askoren gain itxas-ontzi guziak bear tuak jartzen dirala eramatia euzko-ikuŕiña. Ikuŕin ori abiran dijuanean erdian eraman bear du, ta geldi arkitzen bada ostera, auŕean. Ibaitik goruntz Bilbao aldera goazela ikusten ditugu Sota ta Aznar'en ontziak agindua ongi betetzen dutela. Bañon beste gutxi azaltzen dira, ta guri bateze, min ematen digu ez betetze oŕek. Ori gure gizon agintarieri ostikada bat emotia bezela litzake-ta.

卐 卐 卐

Egunoroko ontan irakuŕi detanian "laborista" batek egin dituan itzak euren batzaŕ lekuan; nerekiko egiten det "Asko balio dik il da gero salda berua...". Alegija zion lenengotik España'ri laguntza eman ba'zioten ixkiluakin, gaur guda ondo bukatua izango zala. Bai, ta egija ori. Irun'dik ez ziran auferatuko, baldin geren eskuetan najko suizkilu izan ba'genituan. Lotsagaŕi zan egitan guk Loyola'tik irtetzen genduan bezela gogaituta izkilua zaŕa,ta gutxi: konpiteak, 150 altxian, eta beoyekin aste guzirako. ¿Zer gertatzen zan? Aritu bi iru lau or duan tiroka, ta boskaŕenerako mendi mutuŕa laga ta iges-egin bear. Ezin lanian ezin da-ta. Gauŕ, Jainkuari eskeŕak, gauzak obetoago arkitzen dira.

卐 卐 卐

Eldu deiotan arlari. Gorago diot agindu guziak ongi bete bear genduzkela. Papertxo bat etoŕi zait eskuta, ta irakurtzerakuan bai antz aixa eman ere zergaitik dan.

C. N. T.'ko oiek najko txarto dabiltzan edo.,. zerbait beintzat izan bear dute. Orain une baltz auetan ortan asten bai dira, bide okeŕean goaz. ¿Zer nai dezute zeok agintaritza?

Agintari izateko eŕiaren indaŕa bear da, ta zuek ¿zer daukazute? Asko ez noski. Bear, indar ori artu arte, bitartean itxoin lasai ta guk ozterontzekuok eŕiak naita daukagun ezkero agintaritza; utzi pakean.

¡Egitan, asmo txaŕetakuak zerate! Igo mendieta, ta zaindu Abeŕia, irabazi guda, ta jetxi. Orduan eŕiak lagun tzea nai badu, zeon naia jaŕi agintzen. Bitaŕtean utzi osterontzeko agintarieri pakean.

Zeon alderdietakoak bai dituzue "ministro" Madrid'en. Emen ostea ez dezute, ta ori nik uste eŕiak naiko ezdulakuan izango dala.

Bukatu deiela lenbailen guda. Auteskundeak azaldu ditezela, ta orduan autarki geyen duna nagusi. Orixe da egiz ta garbi jokatzia, ta oŕen aurka iñortxo ez da.

¿Noiz da gudariak euren gorde lekutik jeiki, ta auŕera jaŕaitzeko eguna?

Ez da oraindik komeniko edo... bein tzat notintza guzia egun ori ikusteko su ta gaŕetan gaude, lenbailen beste bein badaere, ta obe betiko geren etxeko ta eŕia ikusteko.

Ez dute agintzen ordea... ¿Zergaitik ote da? Berak jakingo dute onduen, bañon ni bildurtzen naute Madrid'en sartu ezin diran moru beltz oiek onuntz etoŕiko ez ote diran.

Orígaitik areik an gogoŕ ari diran ezkero; guk emendik auŕera egin bear alik eta askaŕen.

¡Azkatu ditzagun geren eŕiak pixti oiek eskutatik! ¡Oiek gauz ikaragaŕiak egiten dituzte! Bakoitzak badu bere goongaŕi izango duan palta.

¡Bijoaz lenbailen deabru oiek Euzkadi jayotzetik garbia izan dan lekutik!

Euzkeraz Gora Euzkadi, ta erderaz Arriba Euzkadi, ta ez oiek dioten bezela, bestera...

EGUZKI.

Portugalete'ko ibaitik.

Bermeotarrak Guda -oñetan

Itxas Bazteŕetako gixonak maŕe dabela itxasua eta emetik urten ezkero eztabela ezetarako balijo saŕi askotan entzun dogu. Au ezta egija: guzuŕ biribila baño.

Aŕantzalia eta baseŕitaŕa be ikusten gagoz aldi onetan zenbat balijo daben. Euron kemena; biaŕa; bijotz-sutasuna era gustijetako arazuetako begi auŕian daukagu.

Guda-oñian, itxastaŕa, ondo be edeŕto portatan da. Eztaukoe iñoren inbidirik. Bestiakaz bardiñian edo auŕerago ikusten doguz. Diñoten au guzuŕtauko dabenik eztago. Trintxera ta onetatiko guda-gordelekuak egiten be itxastaŕak auŕetik dira. Anejka ganera.

Elgeta'ko Intxoŕta, Karabieta, Zabaleta-mendi ta Azkonabieta. Eloŕio'ko Kanpantzaŕ. Lekeitio'ko Miloj ta Kalamendi: eta Otxandiano, Asturias eta beste eun guda-oñetan be itxas-baztaŕetako gaste eŕimia garale da. Beŕmeo maŕe onen ikuŕiña gojtik zabal, lau aixetara ibili dabil. Zutik eta ernai guzuŕ katoliko (?) odoltzaliak bapeztu aŕte. Bake donia irabazi aŕte.

Itxastaŕa, baseŕitaŕa, betiko Euzkadi'ren aldezle zinduak. Antxiña Abeŕi azkatasun buŕuketan onexek ziran gudari sutsuak. Gauŕko azkatasun-aldezko buŕuka negargaŕiskoan be eurok dira kementsuak. Auŕera beti.

"Itxasalde", "Teleria", "Mentxaka", "Primera sección de Zapadores minadores", "Azkatuaŕte", "Auŕera Beti", "Meabe", "Laŕañaga", "Perezagua", "Bakunin" eta beste anei Gudari taldietan beŕmeotaŕ gastedijak uŕe-odolezko izkiz Euzkadi Euzkoen Abeŕi edestirako leŕo edeŕ ta samuŕak idazten dabil.

Beŕmeo'ko gaste azkaltzaliak Abeŕi negaŕ deyari ondo erantzun deutso.

Gastia da, ba, bijaŕko itxaropen eta zorijona. Gastia Euzkadi'ri azkatasuna ta bakia emon biaŕ deutsona. Eta, gastia, gixonaren gogo-soñari azkatasuna ta poza loŕtu biaŕ dautsana.

Beti, gaste, beŕmeotaŕa, ¡aupa!

UŔKIDI.

ERRIJETATIK

Mañari

LENENGO BARIKUAN.—Josu'ren Bijotz gozoaren aintzaz elizkixun edeŕak ospatu genduzan. Zortziretako mezan, gure neskato - mutikuak, abesti edeŕakaz ta abaŕ, guztizko era politian Maj-deuneratu ziran. Meza-bitaŕtian, baŕiz, txaunburu jaunak, umetxueri itzalditxu samuŕ bat zuzendu eutsoen. Otoitza zeŕ dan, zetarako dan eta zelan egin biaŕ dan, leun eta gozoki azaldu eutsoen; eta, aldi-onetan, garbitokiko gogoen-aldez ta gentza-aldez be Jauna'ri aŕen egiteko be aolkatu ebazan; umetxuen otoitzak Jauna'ren auŕian berarizko ala daukoela-ta.

¡Edeŕto! Josu'ren Bijotz gozoaren aintzaz egin zan elizkixun-au be, lengo ilian ospatu zanekua lez begiko ta atsegingaŕi ixan yakun. Auŕerantzian be olantxe egin... Jaunak esku-zabalez sariŕuko dau bakotxa-ta... Saririk onena, baŕiz, auxe, "Bere maŕasuna ta betiko zorijona."

GEXORIK.—Elixakuak aŕtuta aurkitzen dira, Ortuoste'taŕ Ixidor "Kapana-baŕenengoa,,'ko gixona ta Irazolataŕ Deunore "Zeleta'ko Santa) andera. Arin eta ondo osatzia opa.

JUAN-ETOŔIJAK.— Iturbe'taŕ Ixidor gure txaunburu jauna, Gernika'n, bere ama ta anayen ondoan egun bi igarota, egubaztenian eŕiratu yakun.

—Igandian egon ziran emen, Elejzalde'taŕ Koldobika ta Agiŕeolea'taŕ Marka abeŕkidjak.

—Bilbo'ra juan zan Arteaga'taŕ Luke emakume zintzua.

—Egubaztenian egon zan Biteri'taŕ Julen abeŕtzale gogoŕa.

"AITZ-BAŔEN,,'I.—Zure idazki txukuna, atsegiñez irakuŕi neban. Geure eŕitxutik gipuzkoaŕ batek euzkeraz idatzi ebala ikustian, baŕiz, poz-pozez jaŕi nintzan, Gipuzkoaŕa ixan, eta bizkaieraz idatzi... ¡etzara zeu euzkeldun makala be gero...! Edeŕto idazten dozu; ta, auŕerantzian be olantxe idatzijagaz, ta abaŕ, jaŕaŕu geure ele edeŕa maŕetuten, geure euzkera edeŕak maŕale zintzoen biaŕa ba-dau-ta...

Abeŕtzale askok ba, erdera paŕa-paŕa egiñaz, abeŕijaren bitxirik edeŕena dan euzkera edeŕa, gauza ezezkaŕi ta iguingaŕi bat bai-litzan, egunoro tamalgaŕiro bazteŕtuten diñardube ta... ¡Ori lotsagaŕija ta tamalgaŕija...! Abeŕija biaŕ dan lez maŕatzen, ¡noz ikasiko ete dabe...!

"Aitz-baŕen" begikua alakoen ordez geure elia geuk maŕetu dagigun... Aguŕ.

MAÑARIKO.

Gernika

GUDA-OÑETAN.—An-or-emengo guda oñetan-da daukagunan geure eŕitaŕ aberkideak oneexek dira: Isusi eta Araukoa'taŕ Jagoba, Laŕozea eta Astelaŕa'taŕ Bonipagi, Gaztelua - Aulestiarte'taŕ Sekundin, Basteŕetxea eta Iturbe'taŕ Eukeni, Arzanegi eta Bilbao'taŕ Joseba, Etxaniz eta Bilbao'taŕ Abelin, Elgezabal eta Labauria'taŕ Augustin, Uribe eta Kobeaga'taŕ Jon, Zautua eta Lekona'taŕ Kuiril, Basteŕetxea eta Astelaŕa'taŕ Kepa, Unda eta Aŕien'daŕ Nikasi, Olano eta Galdotz'taŕ Iñaki, Olano eta Galdotz'taŕ Jabier, Altzola eta Ormaetxea'taŕ Eŕapel, Geŕikabeitia'taŕ Joseba, Etxebaŕia'taŕ Joseba Mirena, Mestraitua'taŕ Ixidor, Toŕealdai'taŕ Peli, Laŕañaga'taŕ Pantzeska, Astelaŕa eta Aŕuza'taŕ Iren, Garate'taŕ Bedita, Orbe'taŕ Maxima, Uriona'taŕ Kasimir, Vallejo'taŕ Jon, Badiola'taŕ Silberi, Insunza'taŕ Mirena, Onaindia'taŕ Jon, Orbe'taŕ Arseni, Zabarte'taŕ Koldobika, Abaunza'taŕ Joseba, Txertudi'taŕ Todor, Legina'taŕ Ebaista, Teleria'taŕ Gora, Uribe'taŕ Imanol, Gometza eta Etxebaŕia'taŕ Eŕamun, Artzanegi eta Uribe'taŕ Joseba Andoni, Abauntza'taŕ Jon, Aŕien'daŕ Dunixi, Uriona'taŕ Jon, Badiola eta Aŕoita'taŕ Basili, Olazar'taŕ Joseba Andoni, Agiŕe'taŕ Martin, Iragoŕi eta Artzanegi'taŕ Andoni, Uribaŕena eta Baŕetxeguren'daŕ Andoni eta Foruria eta Astelaŕa'taŕ Andoni. Bat edo bat itxi ba-dot, asketsi.

Moŕoskeri mordo edeŕa da, ezta?

EUZKEL-IKASTOLAK.— Igaro zan astian asi zan Zeaŕeta deritxon jauregian geure euzko-ikastoletako ikastaroa.

Neska-mutikotxu mordo polita doa, baña ez naikoa: Gernika'k daukan euzkotar usain eta entsutiak ori baño geyago bear dau. Tira, gurasuok. Bidaldu zeuen neska mutikotxuak euzko-ikastola onetara. Ikastaroa amaitutakoan etxatzue damutuko.

—Euzko-Ikastola onez gañera, Zeaŕeta jauregi oŕetan dauko bere ikas-aretoa Euzko-Gudarien Eres batzak be.

GUDARIAK. — Iru - mila dituguz oraingoan Gernika onetan.

Gudari onek, kale, egurastoki, antzoki, akeitetxe eta abar bete bete egiten dituez, baña eleizak be bestelako yasa artu dabe oingoan. Jaupa entzuten, jaunartzen eta abar euŕez ikusten dira gaste zintzuok.

Karmele deunaren zauri-etxeko oyan egoan zauritu bateri geure Jauna eroaten ikusi ebanean, oso mirariturik geratu ei zan ango lekaimetxu bat. Nortzuk giñan ezekian, antza, emakumetxu arek!

¿Zer uste zendun ba, lekaime atzeŕitaŕ oŕek? ¿Nortzuk edo zeintzuk giñala?

Bai ba: "masoiak" garala-ta mila bider entzun dozue ta, geure gexo bateri Jauna eroaten ikusi ezkero mirarituta geratu bear!

Orain baña, Goikuari eskeŕak, ezagutuaz yoakuz. Itandu egiozue Kalare deunaren lekaimiai, eta Miren Eskardun lekaretxekoai...

—Zein onak diran gustiok—esango dautzue—zein onak, ezkenduzan ezagutzen.

Ez ba...

EDERTO DAGO.—Toki atan dabilen beste belbil eta nastegaz, ezbiaŕen bat jazo orduko Urioste kale baŕenean egu rastuten ibiltea galerazo dau Erkal-Aldezko Batzorde'ko "Orden público" darabilen adiskidiak. Ondo deritxogu.

Galerazota gusti be, baña, antxe ibili bear neska-mutilak gora ta bera.

Erkal-Egurastokia daukagun edeŕa euki ta...

Baña mutilak neskatilakaitik eta neskatilak mutilakaitik, antxe beti.

BATA TA BESTEA.—Bartzelona'tik etoŕita, bere amaren ondoan da Ortuzar'taŕ Ezekel.

—Itxasoan ile batzuk igarota geure aŕtian dogu Erezuma'taŕ Ilari, itxasgizona.

BELU MENDU.

Nere Bordatxotik Bildutako Sortatxoak

Irakurle maiteok emen nazute ba beŕiro ere.

Eŕitik uŕun Gipuzku mugako baso mendietan barna nabilelarik ere, zuetzaz oroitzen naiz. Beŕiketalditxo bat zuekin egin gabe ezpaita onik nere baitan. ¡Ain gogozko zaituztet..!

卐 卐 卐

Oraingo irtenaldi ontan ibiltari gera aŕanea. Lenengo gudalekua S. Roman izan genuan azken idazkian esaten ni zuten lez, eta alditxo bat an egin genuanerako, Urko gañera igotzeko agindua zetoŕen agintariengandik.

Bera izan da zortzi eguneko gure ostatu.

Ango txingor ale, euri jasa, ta aize buŕundatsuak balak baño beldur aundiagoa sortarazten ziguten. ¡Galuŕ tentelua izaki!

Azkenik "Santakutz" deritzazko gudalekura ekaŕ arazi gaituzte. Tokirik gordiñen eta aŕixkutsuena oraingo au degu: gau ta eguneko tiroketa ta etsaia guziz gertu.

Ernai ta arduratsu egon beaŕeko gudalekua auxe. Alderdi batetik Aŕate'ko bitxabal edo kamioa zaitu beaŕ da: eurak dauden tokitik gu gaudenera etortzea bost minutuan egin baileza kete bide ontatik. Gabetan, ba, ameis gozoko loketarik ez degu izaten. Iru bat ordu atsedentzeko, baña emengo tiroketa ta itzaldi gartsuak diardutela, ¿nor itxi begiak?

S. Roman'go itzaldietzaz zerbait adierazten nizuten lengoan, baña... gudaleku ontakoakin erkatzeko edo konparatzeko ura ezertxo eztala dirautzuet gaur.

Bi aldetako jardunak ementxe garbi entzun... ¡Olakorik...!

Nola aiek ala gutaŕak, erderaz esango genuken "altavoz" oŕetakoak darabiltzkite, ta galuŕ batetik besterakoa itzik galdu gabetan ulertzen da. Madrid gora, ta Madrid bera, beste izpiderik ez dute bolara ontan inguruko "reketeok".

卐 卐 卐

Igandez meza donea entzuteko zorla izan genuan. Apaiz jatoŕak benaz gudaleku auetan darabiltzkigunak.

Ez or arutzkaldetik gure aurka da tozen apaiz asko bezela iñor iltzeko pusila artuko dutenak, Kristo'ren agindupeko laguntza guziak beaŕean diranai eskeñika dizkien abade zintzoak baizik.

Itz batean esateko, eurai dagokien lez, eleiz bearkunetan bakaŕik sartzen diran Kristo'ren ordezkari apalak.

卐 卐 卐

Lau orma zaŕek inguratutako txabola zar bat auŕean: gaztain eta aritz zuaitz zaaŕak biran bere gordetzale.

Ol xabalka bik alkar arturik osaturiko aldaretxoa minutu bian prest. Du ñabeitia, erandiotaŕ apaiz apal bezin txalogaŕia meza-emale. Eŕi - zaindari taldeko gudari oro entzule.

Benetakoa ziñez euzkoen zinismena. Zenbat oroitapen sortzen zan igandekoa ikusiz gañera.

Mezaz Kanpo, aŕixkuari arpegi emateko Goi Jaunarekin adiskidetu naiekoak ainbat. ¡Zenbat aitorketa gozo!

¡Mendiaren edeŕa une aietan!

Nunai dirala, euzkoak beti
zinismenez belauniko,
au baño eŕi apalagorik
etzan iñun ikusiko.
Auŕera ere jaŕai dezagun
bide mardul ontan tinko,
ta Goiko Jaunak bere eskutik
iñoiz ez gaitu utziko.

BASAŔI.

Irakurri EUZKADI

ASTEROKO B…

Esaten da suaga indaŕtzuenak … ere gogoŕago eta indaŕtzuago … duala irakuŕgaiak.

Europa'ko guda ikaragaŕi aŕtan … riorik gogoŕena batetik bezela, … tzale on-onena bestetik dala, eta … neroko eta alderoko izpaŕingi ta … kurgiak, aŕetaz begiratzen zitu…

Txaide bastaŕetan, etxe zuloeta… de guztjetara eltzen bai da izpar…

Eguneroko, edo, bere tantoak … kaitzik gogoŕena ur tantoak … betiko ikutuakin biotzik zataŕe… zulatu egiten bai du.

Zer irakuŕten duan, ura bera … leike, gizona dala.

Eguneroko jan ogiak gizonen … putza indartzu edo aŕgal jakjar… tzeko egiten baduan bezela, gogo … jaki diran gogaiak irakurgaiet… tean, onen antzeko indaŕa izaten …

Irakurgaietatik gizondu edo … galdu lezake gizona

Kontu beaz, irakurgaiak.

Eldu eta gogoz irakuŕgai on, … koari.

"EUZKO-LANGILE".—Ara eme… puzkoaŕ Euzko-Langile Alkarta… Donosti'ko urian ateratzen zuan … riko, asteroko bat. Gaur Bilbao… eta gero baño ere edeŕagoa ate… dana.

Euzko Langileontzan batez e… -begia zaigun asterokoa auxe, … langile gaiak guztiz zakonki, e… goz azaltzen bai dizkigu.

Gaur gauzkoz ala ere, egunetak … da dala eta, guda zu tokitik atz… ran langile biotzak, berotu eta … egiten ditu.

Oŕelako asterokoa, ezkuetan … gudatean, garaitza irixtea dala … nuke. Amar mila eta geiago biot… eta sendotzea guda lanik edeŕe… da.

Eta langileok, zerbait irakurga… re-geurea bear degu, nozki. As… ez ezik egunero bear genduke … -geure gauza.

"Euzko-Langile" beñepein na… asteroko izan—ai eguneroko … lortuko balu!—euzko langileen … ko azaltzen da.

"Kristartasuna, Langiletasuna, … kotasuna" elburu, gai xamuŕak … oŕetan ematen dizkigu.

¡Langile! eldu zure asterokoa … zabaldu.

"GUDARI".—Auŕean ikusten … ten au, ez da izena duan antze… ez, guda mutila eta jatoŕa dez… Aste bi oraindiok, jaio zala e… la dijua!

"Gudari" azaltzen da kement… gor bere euzko ikuŕiñari; beg… du auŕera eta or dijua txaiden… egiña, ikuŕiña zabalduaz. Eldu d… dera eta mendia du ikusi; diju… ka baso ibar zear oyu eta men… toŕean jaŕi du ikuŕiña, guda … emanik.

Guda egunetan, guztiok guda… bear, eta guztion eginbear onet… anai zure ondoan "Gudari", e… anaitzat aŕtu zazu. Gorde egiz… ere bere esana zure biotzean. … da, baña, guda gaietan ikasia d… zu, eta entzun bere ezana.

卐 卐 卐

Asteroko bi. Egunetan bea… Guztiok, al degun eran, baña … anai aŕtu ditzagun. Euzkoak, … gure lan guzia.

IX…

Aba Olazaran … oroi miñez

Dardaraz dabilt biotza,
itun alege gogoa;
lengok ez nunbait naikoa.
¡gauŕ, Aita degu il otza!

Ume zurtz gera txistulari…
gaŕaztu dira txistu gozoak
Alai ziraden uri ta auzoak
bere il beŕiak
tamaldu ditu euzko-eŕiak.

¿Nork aztu Aita txistulari…
Aba Olazaran eresgilea?
Euzko-eresian on baño ob…
erail dute...
Ta berarekin txistu eres…

Txistu Elkartea sortu za…
soñez nai zuen izan Aŕate'…
Bideak orde zizkaten eten
Napaŕ aldean.
Gogoz alare, gure artean.

Agur sutsu bat zigun …
sariz kapelau guk izenda…
Ordañez zenbat geroz say…
amaika igali
Lekaroz'tikan zigun …

Baztertuk ziran eresik ba…
gertutzen zitun txistuare…
Utsun aundia orain gure…
ezin zenbatu.
Bere eriotzak gaitu onda…

Piŕipio ta txori abestik …
bai Kuku mot l eta zozoak
eresi bikain eta gozoak
jaŕiaz ezti.
Erailtzaile ergel dongiak
Euzko-eresiak il nai bera…
Aita opari zioten ekin
Baña idaztiak
Jasorik dauzka txistularia…

Lurpean dagon aren gor…
gogoa Jaunaz atseden b…
Txistularia oroitu adi.
Otoitz goruntza
bjali dezan onuntz lagun…

Dardarka dabilt biotza,
itun alege gogoa.
Atseden eman Jainkoa,
¡entzun aŕen gure otoit…

L…